СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Ню Йорк, Четвер, 3-го Жовтня 1907. Число 40. Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, October 3, 1907. No. 40

ДО ВІДОМОСТИ

всім гр.-кат. Сьвященикам Сполучених Держав Північної Америки.

Сим запрашаємо все гр.-кат. Духовеньство на

.... КОНВЕНЦІЮ ....

котра відбуде ся дня 15. і 16. октобра 1907 в Ню Йорку при церкві сьв. Георгія E. 20 Street після слідуючої проґрами:

I. Дня 15. октобра.

1. О год. 8. рано Архієрейска Служба Божа.
2. О год. 10. рано перше засідане до год. 1. пополудни.
3. Від год. 3—6 пополудни друге засідане.
4. Від год. 8—10 вечером третє засідане.

Слідуючого дня той самий порядок.

II. Предмет нарад слідуючий:

1. Усталене границь істнуючих парохій.
2. Орґанізація парохій нових.
3. Забезпечене сьвящеників на старість або на случай немочи.
4. Поділ всіх церквей на деканати.
5. Поділ парохій на кляси.
6. Місийні сьвященики і місийні каплиці.
7. Школи парохіяльні учебники руско-американьскі і катехизми руско-американьскі.
8. Школи для дяків.
9. Унормоване пенсий і треб в цілих Сполучених Державах.
10. Дім сиротиньский і убогих.
11. Монахині і захоронки для дітий.
12. Резиденція, катедра, Семинар американьский руско-духовний.
13. Вибір комітету для уложеня:

а) Історії рускої Церкви в Америці.

б) Шематизму на рік 1908 (Спис церквей, душ гр.-кат. фамілій: самотних (хлопці, дівчата, діти, соломяні вдівці) шкіл, маєтків церковних, дякоучителів, народних орґанізаций, братств, товариств і других культурних інституций — рівнож спосіб заробкованя).

14. Матеріяльне забезпечене гр.-кат. Епископа.

South Fork, Pa. 28. септ. 1907.

† Сотер,
Епископ.

ДО ВІДОМОСТИ

всім Делеґатам гр.-кат. громад церковних в Сполучених Державах.

Кожда гр.-кат. парохія зволить вислати з матерної церкви 2 делеґатів а з дочерної одного делеґата на

МІТИНҐ ДУХОВНИЙ

котрий відбуде ся дня 17. і 18. октобра 1907 в Ню Йорку при церкві сьв. Георгія E. 20 Street в слідуючім порядку:

I. Дня 17. октобра.

1. О год. 8. рано Архієрейска Служба Божа.
2. О год. 10. рано перше засідане до год. 1. пополудни.
3. Від год. 3—6 пополудни друге засідане.
4. Від год. 8—10 вечером третє засідане.

Слідуючого дня той сам порядок.

II. Предмет нарад слідуючий:

1. Церкви записані і незаписані.
2. Религійне виховане дітий, висше їх образоване і фонд шкільний стипендийний.
3. Удержане Епископа.
4. Катедра, резиденція, Семинар духовний руско-америк.
5. Школи парохіяльні.
6. Дім сиротиньский для убогих і калік.
7. Монахині і захоронки для дітий.
8. Школи для дяків.
9. Будова нових церквей лишень за позволенем Епископа.
10. Неуправнене колєктоване в місцевій парохії на всякі цілі.
11. Клевети по ґазетах.
12. Рускі орґанізації.
13. Право ситизеньства.

Кождий сьвященик дотичної парохії має дня 6. октобра оголосити мітинґ парохіяльний на слідуючу неділю, на котрім то мітинґу громада церковна вибере двох або одного делеґата після того, чи належить до матерної чи дочерної церкви. Кождий делеґат дістане повномочіє заосмотрене парохіяльною печатію і підписом сьвященика, головного куратора і секретаря. Без такого повномочія не має вступу на духовний мітинґ.

South Fork, Pa. 28. септ. 1907.

† Сотер,
Епископ.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Жовтень.		
3	Ч.	Евстахія, Татіян.
4	П.	Кондрата.
5	С.	Фоки, Іони пр.
6	Н.	15. ÷ Зач. Іоан Х.
7	П.	Таклї перв.
8	В.	Евфровини. Паф.
9	С.	† Іоана Богосл.

— **В Шікаґо, дневникар Park Browne** колисьто в ночи зістав збуджений зі сну незвичайним шелестом та побачив зі страхом, що коло його ліжка стоїть якись чоловік з вимiреним на нього револьвером. Дневникар вискочив з ліжка і втік на другий поверх де мешкало 10 студентів. Сї на крик збігли ся до одної кімнати. Однак розбійник вскорі з'явив ся тут і зовсїм не зважаючи на число, вимірив револьвер і зажадав гроший. На такий арґумент студенти один за другим підходили до нього і складали йому усї свої гроші. Зібравши в сей спосіб 50 дол. розбишака найспокійнїйше відійшов.

— **До публичних шкіл в Ню Йорку** записало ся в тім роцї 637.397 учеників, се є о 20.000 більше, як попередного року. По причині браку місця 68.640 учеників побирає науку лишень через часть дня в сей спосіб, що пару годин одна часть дітий відходить домів, а на їх місце приходять другі.

— **Політичні амбіції ґубернатора Hughesa** не дають спокійно спати деяким високопоставленим людям в Вашинґтонї. D. Hughes конечно хоче „летіти“ на президента — а се зовсїм не є після плянів д. Рузвельта, який — як звісно підпирає Taft-a, чи Corteyou (а може навіть і самого себе:). В виду того з припорученя Рузвельта приїхав до Ню Йорку Corteyou і відбував тайні наради з визначними тутешними політиками. Від сеї хвилї они починають голосити, що Hughes не є пожаданим кандидатом, позаяк симпатизує за много з тростами.

— **В містї Шікаґо** розпочав свої обради девятий з'їзд союза аптикарів: „The National Association of Retail Druggist“. Наради потревають цїлий тиждень.

— **Ню Йорскі тунелї.** Тунель Belmont-а під рікою Іст Рівер є вже цілковито готовий. Він належить до трамвайової компанії Метрополітен. Починає ся при 42 улици в Ню Йорку і доходить до міста Лонґ Айленд на острові тої самої назви. Другий тунель „rapid transit“ ідучий від „Battery“ до Бруклина є уже також на укінченю; лиш в деяких місцях, де показав ся за слабий, поправляють його. Третий тунель, що має получити Ню-Йорк з островом Лонґ Айленд будує Пенсилванїйська желїзниця. Сей тунель почато будувати найскорше, однак буде покінчений доперва за два роки. Крім сих будують еще один: з Ню Ирку до Джерзи Сіти.

— **Напад на кардинала.** В Болтімор, Мд., приступив колисьто на улици до кардинала Ґіббонса якийсь обдертюх і попросив милостині. Кардинал відмовив, позаяк вигляд просячого видав ся йому підозрілий; тодї сей кинув ся на кардинала і почав його торгати і трясти ним. Кард. Ґіббонс є старший чоловік та тїшить ся великою популярностию, тому не потребував кликати помочи, бо прохожі кинули ся на напасника і хто зна, що-б було ся з ним стало, як би не поліция, яка скоро з'явила ся і вирвала його з рук немилосерно бючої його товпи.

— **Ворожба соціяліста.** На недавнім социялїстичнім зїздї в Штутґардї виступив оден з австральских делеґатів, Кремер і чванячись, що має дар влучного вороженя, виворожив социялїзмови дивну будучність. Кремер заявив, що в 1910. р. вибухне европейска війна, в якій Анґлія соромно провалить ся. В Австралії заведуть в тім роцї социялїстичну комуну. В 1912. р. така сама комуна настане в Америцї по великім військовім бунтї. В 1915. р. буде в цїлій Европі політичний катаклїзм. Однак в Ероні не прийде нїгде до социялїстичної републики, а европейскі товариші будуть мусїли еміґрувати до Америки.

—**Японьскі здобутки в Порт-Артурі.** Публїцист Купчиньский розповідає в „Руси“ про те, як скористувались Японці з своєї воєнної здобичі в Порт-Артурі. Вступивши в Порт-Артур, Японці дуже швидко розпорядились з оставленими російскими кораблями, воєнними знарядами та припасами. Не минуло й два роки, як Японці направили сї кораблі, майже цїлїсеньк: „Полтава“, „Боян“, „Амур“, „Побіда“, „Гиляк“, „Ретвизан“, „Пересьвіт“, „Імператор Николай I.“, „Анґара“, „Генерал-адмірал Апраксин“, „Адмірал Сенявин“, „Монґолія“, „Казань“ —ось назвища тих кораблів, які Японці зовсім полагодили і прилучили до своїх. Окрім сего користують ся вони ще кількома міноносцями, забраними в Порт-Артурі. Всї є тої думки, що воєнні кораблї можна було знищити, а не віддавати Японцям. Винні за се, окрім Стесля, ще й ті моряки, які не повинні були віддавати їх Японцям.

— **Самостійна ґубернія Холмска.** Російске міністерство внутрішних справ виробило вже остаточний законопроєкт про відокремлене Холмщини від Польщі, зробивши з неї осібну ґубернію. В склад сеї нової ґубернії війдуть повіти: більский, частина константинівского, радиньский, влодавский сїдлецкої ґубернії й потім брушівский і частина любартівского, холмский, красноставский, замостьский, товмачівский і білгорайский люблиньскої ґубернії. Вся Холмщина буде подїлена на 6 повітів. Людність сеї нової країни доходить до 758.000 душ. Підлягати ме вона київскому, подільскому і волиньскому ґенерал-ґубернаторови, а що до воєнного становища — варшавскому військовому округови.

— **Бальоном з Анґлії до Росії.** Льондоньский дневник Daily Graphic уряджує прогульку бальоном з Анґлії до Росії, аби осягнути рекорд найдовшої воздушної подорожи і, розуміє ся, рекляму для ґазети. Балон вийде, чи там вилетить, в сїм місяци при відповіднім вітрі у всхіднім напрямі і буде летїти як найдовше зможе. В човні бальона засядуть: Т. Таннер, яко провідник, Авґ. Ґордон і репортер Daily Graphic, Кароль Турнер. П. Турнер буде посилати свому дневникови звісти з подорожи при помочи почтових голубів. Фантастичні подорожи бальоном Юлїя Верна стають дійсностию. Мимо великого небезпеченьства плаваня у воздухах находять ся люди до таких поїздок, аби тим чином вславити своє імя.

— **BSt. Louis, Mo. вибухнув страйк в фабриках обуви** дня 19 вересня с. р. Пскинуло працю 30.000 робітників. 18 фабрик стануло. Юнїйні робітники жадають зменченя дня працї і найменче 18 долярів тижнево. Страйкуючі суть певні виграної.

—**Під Burton City, O.** пук котел льокомотиви пенсельванїйскої желїзниці. Чотирох людий згинуло.

— **В містї Сан Франціско, Калмійскі власти виповіли війну щурам**, позаяк показало ся, що ті розносять заразки джуми. За кождого вбитого щура платять 10 цнт. Тими днями померли там на джуму опять один Хінчик і Грек.

— **Часопись Post Dispatch в St. Louis розписала конкурс на найлїпшу відповідь на запитане:** „В якім віцї мущина може ся найбільше подобати?“ В сотках відповідий майже усї женщини згаджують ся, що мущина є найгарнїйший поміж 25 а 35 роком житя. Одна лишень написала, що мущина єї тодї найлїпше подобає ся коли він........ умер. Здаєть ся, що бідачку мусїв спіткати неодин гіркий досьвід.

ЗВІТ ЖЕРТВ ПОЛУЧЕНИХ НА ПРИВИТАНЄ ВПРЕОСВ. ЕПИСКОПА.

I. Дохід:

1. Жертвовано і получено 1678.45.
2. Від зложени хв банку гроший 3.61.

Разом 1682.06.

II. Розхід:

1. За галю в Pittsburg на мітинґ 10.00.
2. За кімнату для нарад Комітету в Union Square Hotel, New York 6.00.
3. За печатане тикетів 6.00.
4. За друковане циркулярів і портретів Епископа в ‚Свободі‘ і ‚Ам. Руск. Вістнику‘ 20.00.
5. Extra бовт на 8 годин і телєґрафи 68.00.
6. Адвокатови п. Шіпманови: на просьбу для вихропотаня extra бовта, на пораду з чиновниками, за перевіз пакетів Епископа і другі дрібні видатки в справі привитаня 50.00.
7. При привитаню 7 керичів 81.00.
8. Керичі для Епископа до церкви і з церкви 15.00.
9. Тикети на банкет в честь Епископа, секретар, п. Шіпман дієта 30.50.
10. Extra видатки (напитки і циґара для всіх 89 осіб на банкеті) 117.15.
11. Гонорар послугуючим 17 кельнерам на банкетї 30.00.
12. Епископови віддано готівкою 1200.00.

Разом 1633.65.

Balance:

I. Дохід............1682.06
II. Розхід 1633.65
Позістає................ 48.41

Сю решту зложено в банку яку віддасть ся рівнож Впреосв. Епикопови.

Дано в Ню Йорку 5. сеп. 1907.

о. Корнилїй Лавришин, пред. комитету.

о. Йосиф Чаплиньский, секр. комитету.

о. Гавриїл Г. Чопей, касієр комитету.

— **Отсим повідомляю усїх інтересованих, що моя адреса така:**

Jno. J. Ardan,
Keokee, Va., Lee Co.

ЗАПРОШЕНЄ.

Посьвяченя відновленої гр. к. рускої церкви і іконостасу в Northampton, Pa. довершить Преосв. Епископ Сотер С. Ортиньский, перший гр. к. Епископ в Америцї в **Неділю дня 27 Октобра с. р.** На се наше велике сьвято запрашаю всіх моїх сусідів Священиків, як і всї доколичні Брацтва. ....

Northampton, Pa. 20. Септ. '07

Нестор Дмитрів, парох.

За Комітет церковний:
Ник. Олекса,
Мих. Петрик,
39-42 Йосиф Ґеренда.

КНИЖКИ ДЛЯ ОПІКУНІВ ХОРИХ

в яких записуєсь коли хто захорів, на яку слабість, коли виздоровів і т. п. можуть дістати наші братства по цїнї 1 дол. за книжку в редакції „Свободи“ 17-20

Ню Кенсінґтон, Па., бр. сьв. Володимира, від. 158.

подає до загальної відомости, що піврічний мітинґ відбуде ся дня 13-го октобра с. р. Початок о першій год. по полудни. Явити ся має кождий член без виїмки. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., урядник $1.00 кари. В місяцю октобрі приймає ся нових членів за половину вступного.

П. Кузьмиха секр.

ОГОЛОШЕНЄ.

Подає ся до загальної відомости всім членам Українсько-Ґімнастичного Тов. „Гайдамаки“, що місячний мітинґ відбудесь в середу, 9-го Октобра о год. 8-ій вечер. в „Harmonia Hall, 46 Ave. A. N. Y. City.

Ґімнастичні вправи відбувають ся кождої середи, в висше згаданій Гали

М. Хандога
40 **справник.**

ЗАПРОШЕНЄ.

Дня 29-го н. ст. октобра с. р. у вівторок на „Mitchell Day“ відбуде ся посьвячене „угольного каменя“ рускої кат. церкви в Шамокін, Па. Чину посьвященя довершить Високопреосьвященний Епископ С. С. Ортиньский. Торжество розпічне ся точно о год. 10-ій рано. Запрашаємо отсим Вп. доокресні Братства і всїх щирих людий до ласкавої співучасти в тім нашім торжестві. Вечером того самого дня відбуде ся величавий концерт в честь Впр. Владики.

За Раду церковну:
о. Іван Констанкевич
Іван Г.ова
Никита Тиханьский.
40—43

ПОДЯКА.

Комітет церкви сьв. Арх. Михаїла в Yonkers, N. Y. складає сим п. Вол. Печерскому, артистї-різьбареви в New-York, 184 Hudson Str., сердечну подяку за незвичайно старанне викінчене „ківота“ в візантийскім стилю.

Цїлість представляєсь так гармонійно - гарно, що роботу Його можемо сьміло як найгорячійше поручити і найбільше вибагливим знавцям.

о. Д. Добротвор,
душпастир.
Лазар Сиротяк, кас.
Андрій Драґан, предс. ком

Вражіня з подорожи.

— Отже пов. читачі, я знова що йно з подорожи.

— Там до дідька! — того, то уже носить раз! — подумають деякі з наших шанов. читачів. Місця ніде не загріє, хотьби кіт плакав...

— Га, годі! шанов. читачі. Чим горщок з нового накіпів, тим буде і на старість і т. д Але послідна подорож, не конечно була по моїй волї, однак що порадити з авторітетом таким, як е гол. уряд „Р. Н. Союза"?

— Приїзджай якийсь сину на річне засідане „Союза", пише менї рекордовий головн. секретар, бо если неприїдеш, то як достану тя в свої жовнїрскі руки, то буде тобі тепло! — хиба, щобись на очи непоказав ся менї"...

— Га, ну, мое серденько — передімною знова подорож, говорю як могу найлагіднїйше до жінки, котра подала менї сього листа.

— Аж коза нашої сусїдки вмісто рогами і вухами, буде хвостом ходити у перед тоді ти будеш їздити... відрубав з місця, почервонївши по вушка мій „ґуднес".

— Кепсько, коли ся справа від першого взяла такий оборот, подумав я собі.

— Алеж ангелику! — почав я персвадовьти мому „ґуднесови" — се прецїнь річ поважна і серіозна, а не звичайна сама собі будь яка поїздка, се, вважаєш прецїнь „Союз", то е... ну...

„I dont care! — хоть би то був не тільки оден, а десять союзів, не поїдеш і баста!.. відповів певний себе мій „ґуднес", і щоб нагляднїйше доказати менї, що сим разом „на його станесь" перекрутив триумфуючо ключ у дверах, виняв поспішно і сховав до кишенї... „Маєш бабо пляцок! з подорожею до Trenton",.. подумав я собі. Але щоб хотяй знати, о що тій пелехатій цьмі ходить? „Не поїдеш, і баста"! Що тут робитоньки? Їхати без відома „ґуднеса", значилоб то саме що при повороті непоказуватись йому пару днів „на очи", а на се я немав найменшої охоти.., Не їхати знова, ще гірше, бо если вже не від гол. секретарів, то від гол. Духовного Отця можна сподіватись порадного натертя вух... А Ansonia звідси не далеко. Біда не спить... Що тут ділати?!

„Ти собі думаєш, що я така дурна, що і дальше позволю себе ошукувати"? Замітив по хвильці мій „ґуднес", розсївшись „поважно" у крісьлї. Думаєш, що я незнаю нїчо? або не бачу, що ти зі мною вирабляєш? — продовжав дальше мій ангелик. „Пожди! пообриваю я раз ті твої крильця, бо ти менї голубчику забогато вже зачинаєш ними тріпати,.. Пожди...

— Що? як? питаю, незнаючи до чого властиво „ґуднес" стремить.

„Що, і як? Почекай, зараз тобі покажу, відрубав мій ангелик, і при тих словах підсунув менї 36 ч. нашої „Свободи".

„Що то єсть? поспитала жінка,

Ну щож би, „Свобода"! відповідаю.

Та як? А хто там писав „про гандльоване тїлом" в Бостон, га?

Дурницї, відповідаю, зауважавши, що мій ангелик при послїдних словах знова спалахнув.

Дурницї?.. Почекай!.. Я тобі сього не дарую!.. Розумієш? І при тих словах мій „ґуднес" кинувши менї „Свободу" під ніс пішов до другої кімнати, а я лишив ся сам. — Фі! подумав я собі. „Немала баба біди, та купила собі порося"... а я статю з Бостон! Бог покарав з дописями, чи що?.. Що тут робити? Що тут ділати тепер? Але добре менї так! міг не писати подібних дурниць... Ну але як тут вилїзти з тої халепи?...

Нараз, щаслива гадка навинулась менї до голови. Вмісто звичайних в ваких случаях коплїментів, відхиляю певний себе двері від комнати, в котрій находилась жінка, і кажу:

А подай менї ангелику скоро чистий ковнїрець і краватку...

Казалам тобі раз, що не поїдеш нїгде і конець!.. відрубав знова мій „ангелик" споглядаючи на мене з під лоба.

Алеж менї анї снить ся їхати денебудь! відповідаю незбитий, як то кажуть з пантелику.

То пощо тобі треба ковнїрця і краватки?..

Йду на „телефон офіс" відповідаю.

„А то знова по що?"

Буду телефонував до Ансонії.

Зачим? До кого? питає здивований „ґуднес".

До гол. Отця Духовного „Союза".

— А тобі знова яке діло днесь до гол. От. Духовного?

— Буду сповідати ся...

— Мій „ґуднес" розлющив широко очи. Як? що? ти? питає вкінци..

— Так есть, я, обмерзло менї вже таке жите.., відповідаю спокійно.

— Невжеж?.. поспитала моя половиця приглядаючись менї з „під ока".

— Без сумнїву! хочу вже раз поправити ся... замічую з натиском...

— Ну і щож? питає мене жінка, якимсь зворушеним голосом.

— Щож би поїду хиба до о. Макара, тай вже... По такій заяві мій „ґуднес" не тільки що неробив менї уже дальших перепон, в їзді але пожелавши менї як найщасливійшої подорожи, відпровадив в додатку еще до трамваю... і за хвильку я уже в „ваґонї" мчав в сторону Ню Йорку. От що подумав я собі, усадовившись вигідно в „Smoke kar" з папіроскою в зубах. Хиба мозґовиця від паради, на карку? треба так робити, щоб „вовк був ситий і вівця ціла" тай тільки.

— День девятого септ, с. р. був красний, прекрасний. А може се менї лиш так видавало ся? Впрочім, що мене міг тоді обходити день, який він там і не бувби!

— Я знав тільки що їду „треном" до Ню Йорку, а з відтам перевезусь „бовтом" через ріку Hudson до Jersey City, а опісля помчу треном знова десь ген аж під конець сьвіта, то е: до Trenton N. J.

Потяг, котрим мене везли до Ню Йорку, кресав несогірше. Так звн. „смок кар" був майже пустий. Усього пять підтатунцїлих Американцїв, помежи котрими оден якись „чорнюх" граючи в карти з другим, так верещав і валив кулаками об столик прибиваючи „кікса", що аж шиби дзеньчали в ваґонї. Недочекав-бись ти смолюху з твоїми „кіксами"! подумав я собі.

Напротив моеї лавки, по другій сторонї ваґону, сидів собі якийсь „джентелмен", з випученим, майже поганим животиком котрий йому при кождім сильнїйшім стрясеню ваґона хитавсь, й колисавь на усї сторони, мов надутий капшук...

— Черевач сидів з розтягненими ногами на другу лавку, на котрій в кутику зігнуте в двійку сиділо знова якесь індівідуум. З його фізономії, а властиво з його орлиного носа, й коротко підстриженої бороди, безперечно читавесь „Жид".

— Приглядаючись тій незвичайній ґрупі, мимо твоеї волї брала тебе охота гукнути на ціле горло: „А ну но Мортку, вточи но ще з одну бомбу з сьої бочівки"!..

— З виголеного гладенько мов гарбуз „ящика", у череватого „джентелмена", била якась американьска добродушність, і вдоволене з самаго себе. Розпершись байдужно черевач у лавці, тьмив безнастанно локтеве „циґаро", дмухаючи терпкий дим, під самісенький ніс свого товариша, котрий знова вертїв ся, сплював на усї сторони, покашлював, однак сидів мов прикований до лавки, і глядів якимсь ненависним зором на свого противника. Якого дїтька яб тамки сидів? й позваляв з себе кепкувати, подумав я собі, зауваживши, що череватий „джентелмен" прижмуривши одно око значучо до мене, пускав дальше дим під бороду нетерпеливого „Єрусалимського шляхтича"...

— Жид мабуть зрозумів мої гадки, понеже якось розпучливо скинув ноги черевача зі своеї лавки, і позбиравши свої манатки, поклав їх без жадної женади біля мене, а сам кинувши менї звичайне американьске „Allo!" поспитав ламаною англиччиною, чи позволю йому біля себе сїсти... Sure! відповідаю, сїдай Мошку, побалакаемо хоть об чим, бо самому менї вже троха нудно, додав я по руськи, рад, що трафляеть ся нагода, хоть би й на жидівского товариша. Жид прощирив до мене свої зуби, помежи котрими сьвітила погана, погана, жидівска „фіртка", кивнув раз і другий своею маленькою головою, але не сїдав.

— Ну чого стоїш, нерозумієш по руски Мошку? поспитав я Жида.

— „Нї чого би я непотребував розуміти по руски? стягнувши раменами, відповів Жид.

— Та чому не сїдаєш? я прецїнь не буду тобі так диміти під ніс, як тамтой джентелмен... замітив я недбало.

„Е-б! просичав крізь фіртку Жид". „Е, він, щоби на него нещастя, курив, і дмухав паскідний дима, під мого носа аж мало я собі незадушив... Щоби на него холера на кишки! той розбійник"...

— Та якого чорта ти там сидів, а не відсунув ся де небудь?, поспитав я сьміючись у Жида.

„Ну? чого я потребував засунутись"? просичав Жид. „Хиба я незаплатив тикета як і вун?.. щоби йому колька смертельного в самого того великий живота! той гунцвот"... кляв худий Мошко.

„Я виділо, калїчив дальше Жид, як вун той розбійник шварц юр би на него сьміяло ся, аж йому той великий живота рушав ся як менї кашля душило.,. А коли я хотїв виходити на другого лавка, то вун, щоби йому холере напало, положив свого грубі нога на моего лавка, щоби я невиходив... і курив фу! фу! і фу під моего носа... То е а ґройсе якийсь лайдака!.. же би йому грома залупнуло!. проклинав дальше Жид...

Я прямо клав ся від сьміху. От, думав я собі, хиба, сам Бог віслав тебе менї нинька на зустріч, бо требаб було хиба занудитись самому в тренї.

— А куда тобі дорога Мошку? поспитав я жида в кінци, зауважавши, що Жид якось по вилущеню своїх арґументів посоловів і замовк.

— „На Ню Йорка"! відповів Мошко очевидячки ще злий, бо якось з „під ока" глипав своїми банькани в сторону грубого „джентелмена".

— В такім разї, щасливої подорожи тобі жичу Мошку! бо я їду до Ню Йорку, замітив я весело, закуривши папіроску.

— „Ну, то що?" відповів сухо Жид.

— Хиба на Ню Йорка, а до Ню Йорку, то не всього одно"?

— Єслиб „до" і „на" було всьо одно, то ти Мошку бувбись твоєю Рухлею, а твоя Рухля була б тобою... зажартовав я з Жида.

— Жид махнув байдужно рукою, й насадив сильнїйше капелюх аж на самі вуха.

— „А хиба пан знає мого Рухля"? поспитав в кінци, приглядаючись менї з якимсь недовірем... Нї, не знаю, але в кождім разї мусить то бути собі порядна жінка... відповів я, знаючи з досьвіду, що жиди дуже люблять, если хвалить ся їхнї половиці...

— „Я, мого Рухля фанйн"!.. зачав молотити знова Жид. „Воно таке велике, такого грубий що о йо-йой! якого вона файного жінка"... А якого вона має великого живіт!.. то о-йо-йой! більшого, як той злодій, що там лежить... щоб йому нещасте залупнуло"!.. й тут Жид вказав знова вічми на грубого черевача.

— Чи так? поспитав а заходячись від сьміху. То тобі Мошку мабуть весело проживаєсь з твоєю Рухлею — га?

„Чого менї має важівати ся! коли мого Рухлї в старого, руского края, а я самого в Амеріка вже чотири рока!. перекрутив знова ерусалимский шляхтич.

— В такім разї, чому не спровадиш еї сюди? „Я хотїло йому тут запровадити... але воно перестрашив ся шіф, і не хотїло тут приходити... і то був поскідний інтерес" говорив Мошко.

— „Але воно, того моего Рухля, тепер уж приїхаі направду... Бо я їму написав листа сьо як воно менї не приїхаі, то я собі буду вженив з другого жінка... Але я лише так зациганив, докінчив Жид.

— Ну і щож дальше? поспитав я зацікавлений сьою жидівскою історией.

— „Ну що би мало бути дальше"? відповів Жид.

— „Рухли вже приїхало, і чекає на менї в Ню Йорка... і я їхаю по него, бо вона троха хоре, приїхало, заберу мого жінка до Гатфорда, й буду ґіт"!.. закінчив Мошко, прощиривши до мене свої зуби. Так, так Мошку, забереш Рухлю домів і "Єгова вітців ваших" розмножить тоді Ізраеля, „як піску в морі, і зьвізд на небі"... Але ти пращай Мошку, бо ми здаєсь уже в Ню Йорку, додав я, бо дійсно находслисьмо ся вже на Ню йорскому двірци.

Першого дня, по сїй моїй подорожи, ожидав я знова в Ню Йорку на так звн. „Бостон Експрес", котрий за одним розмахом мав кинути мене аж до самого Springfield Mass...

— Вдрапавшись з валїзкою, на оден з послїдних ваґонів, почавем з трудом перетискатись помежи публикою, від котрої аж кишіло в.ваґонах. Дотер я нарештї до „смоке ра", де на велике мое зачудоване, найшовем знова знакомого Мошка.

Сидів в кутику, якийсь скурчений з своїми манатками припалий порохом, з якоюсь байдужностию на все те, що діялось вкруг нього. Лишень його чорні маленькі очи, горіли якимсь надзвичайним вогнем.

— То ти тут Мошку? А Рухля де, не приїхала ще? Поспитав я Жида, подавши йому руку.

Вмісто відповіди, Жид стрепенувсь, закрив очи своїми худими руками, і вибухнув одним спазматичним плачем...

Я станув мов вкопаний, приглядаючись мовчки тим несподіваним менї вражіням.

— Що стало ся Мошку? поспитав я вкінци зі співчутем. Але Жид все ще плакав...

— Та отям же ся! Що з тобою? Чижби твоя Рухля, Боже борони, вмерла? питав я Жида, торкаючи його за руку.

— „Е, що стало ся"! протормосив вкінци Жид. „Та знаєте ви що вона зробила? Та вона приїхала, але привезла з собою якогось малого бахора! „Я видів, казав, дальше Мошко, як давала йому саги"...

— Ну, і щож? поспитав я.

— „Та хиба я дурний, щоб чужі бахорі мав приймати? най еї нещасте"!... Закляв Жид, і очи його знов загоріли давним огнем.

Так, так Мошку, маєш рацію... усюди жінки однакі... Або лїпше-б сказати ми усї, без ріжниці віри, і пола не все еще есьмо людьми... сказав я, стиснувши сильно Жидови руку.

Михайло Беля.

Звідки взяли ся і що значать назви „Русь" „Україна"?

- —

(Дальше.)

Прихід Монголів неоднаково поділав на ріжні части стар давної, княжої Руси. Полудневo рускі князівства (над Дніпром, Дністром і їх доппливами, т. е. на землях нинішної Руси-України) зістали майже цілком знищені, бо се був край малолісний, степовий та відкритий до чорноморских, травистих степів, на яких розбрили ся Татари. Лише в більше залісеній Галичині держало ся ще сяк-так галицко-руске князівство. Північно-західні, рускі князівства (нинішна Білорусь) у безконечних багнах і пущах лісових над ріками Припетею, Двиною і Німаном, щей до того заслонені з полудневого сходу від Татар Русию-Україною, не зазнали татарского лиха цілком. — А північно-рускі князівства (нинішна Московщина) зазнали біди лише в части, при першім приході Татарів. Перша туча Моголів захопила північно-рускі князівства т. е. пізнійшу Московщину лише боком, бо головна монґольска сила звалила ся на південно-рускі князівства (т. е. на Русь Україну).

Тай опісля цілком инше було відношене Татарів до північно-руских князів, а инше до південно-руских земель. Ті Татари, що осіли над рікою Волгою, в сусідстві Московщини (зараз на схід від Москалів), скоро покинули скотоводский, степовий спосіб житя і свою давну воєвничість, бо в тамошних доволі лісистих сторонах не було просторих травистих степів та треба було брати ся за управу рілі. Хани (царі) тамошних Татарів, що мали свою столицю в місті Казани над середущою Волгою, панували вправді над північно-рускими (московско-суздальскими) князями, але не нищили їх землї. Між Московщиною а казаньскими, мирними Татарами зацвила торговля і взаїмні сусідскі зносини, через які предки Москалів чимало переймили від Татарів в мові, одежи, звичаях. родиннім житю, в крови і в державнім ладі.

Ось-так жила Московщина сотки літ у мирних, підданьчих відносинах до казаньских Татарів — тоді, коли південно-рускі землї (Русь-Україна) вели з чорноморско-кримскими Татарами борбу на житє і смерть.

Чорноморско-кримскі Татари, що осіли на полудне від Руси-України, у степах над Чорним Морем і на півострові Крим, не залишили свого кочового і военного житя. Навпаки! Розлогі і трависті, чорноморскі степи піддержували у них скотоводске, кочуюче житє, а воєвничість кримских Татарів зросла навіть через се, що в 15 столітю вони підпали під зверхну власть турецкого султана і пристали на могамеданьску віру. Турки, і загалом Могамеданці, потребували богацько невільників, невільниць та янічарів. От і Татари з Кряму нападали рік-річно на Русь Україну, нищили еї, рабували, а людий брали в полон та продавали через Чорне Море в турецко магомеданьскі землї аб і платили турецко-мусултанови дань нашими людьми-невільниками. Через се південно-рускі землї (т. е. наша Русь Україна) були через кількасот літ у вічній війні з Татарвою, що ослаблювало нашу країну, нищило добробут наших предків, здержувало розвій нашої культури та підорвало наше державне житє.

Ось так, зараз по приході Татарів до східної Европи, зачинають зарисовувати ся ясно згадані три ґрупи „руських" земель: північно-руска (московска), західно-північно-руска (білоруска) та південно-руска (україньска). Зачинають народжувати ся три народности „руські": московска, білоруска і україньска. Родять ся ті три осібні народи в той спосіб, що дрібні і многочисленні князівства „руські", розкинені на величезнім просторі східної Европи, зачинають гуртувати ся довкола трех осібних осередків (центрів). Тими осередками були: на півночи князівство московске, його столиця місто Москва; на полудне князівство Галичина з містом Львів, а (коли Галичину надто присіли Ляхи) Україна з містом Київ; на північнім заході (на Білоруси) князівство Полоцк, а опісля князівство литовске з містами Полоцком та Вильною. Вже навіть перед приходом Татарів можна по трохи помітити ті три ґрупи, і південно руські землї, над Дністром, Сяном, Бугом і Дніпром гуртують ся по трохи (по знищеню Київа Андріем Боголюбским) коло Галича; білоруські князівства тримають ся якось осібняком та лучать ся довкола Полоцка і сватають ся з сусідною (від заходу) Литвою, а північно-руські князівства, над Окою, Волгою, і рікою Москвою, гуртують ся зразу довкола Суздаля, а опісля около Москви. Вже й тоді замічае ся ріжниця в мові тих трех „руських" ґруп: хоч по всіх „руських" землях писано одною церковною, староболгарскою (отже чужою)! мовою, однак тодішні „руські" письменні люде зачинають примішувати до сеї книжної мови і свої народні слова та народні форми (види слів): південно руські письменники домішують слова і форми зі свого, рідного, україньско-руского языка; білорускі зі свого, а московскі знов зі свого. Зачинають творити ся три осібні церковно-книжні, літературні мови: на Руси-Україні инша, на Білоруси инша, а в Московщині знов инша. Пень їх був спільний, хоч і чужий — староболгарский, але нащіплено їх трема відмінними народними мовами: галицко-україньскою, білорускою та московскою. По приході Татарів ріжниця тих трех ґруп стае — як сказано — цілком ясною, бо прихід Татарів пхнув ті три ґрупи на три ріжні історичні шляхи, через що кожда з тих трех ґруп стали розвивати ся осібно серед окремних відносин.

„Руські" князівства на півночи, наслідком сусідства казаньских Татарів, зложили ся поволи в одно сильне, московске царство. Діяло ся се в той спосіб, що „руські" князї із міста Москви, вдаючи перед казаньскими ханами дуже вірних підданих ханьских, використовували неласку ханів супротив инших північно руских князів (з Мурома, Рязаня, Володимира над Клязмою, Тверу, Костроми і т. д.), аби при помочи казаньских ханів загортати в свої рукі всї сусідні княжі „уділи". Таким способом всї північно-руські князівства опинили ся поволи в руках князів з Москви і в той спосіб повстала московска держава. Від тепер зачинае ся правдива історія московского народу (не лише московских князів), бо московскі князї, згорнувши в своїх руках всї північно-руські землї, задумали визволити ся від зверхности казаньских Татарів при помочи своїх підданих. І населене московскої держави радо пішло за покликом московских князів воювати казаньских Татарів, бо тим способом звільняло ся воно від тяжкого „ярлику". (дани), яку мусїло платити ханови, а до того у богатих казаньских Татар було подостатком добра для военного рабунку. По кількадесять-літних війних московскі князї побороли вкіньци казаньских Татарів і завоювали Казань, а самі прозвали ся „царями" т. е. приняли той сам титул, яким вони передше титуловали казаньских ханів. В тих-то війнах з казаньскими Татарами населене північно руских земель вперве почуло едність своїх, власних, народних інтересів і так зродив ся московский, народний дух і московска народність. Від столиці Москви прозвала ся та земля Московщиною, а населене еї Москалями, Москвитянами, „московскими людьми". Попри се однак не згибала в них і стара, династична, княжа назва „рускіе люді", а часто вживала ся назва „царскіе люді".

(Дальше буде).

Лист до редактора „Поступа".

Гаспадін Редактор:

Вибачайте, що я довго не відповідав вам на вашу дурну брехню в „Поступі". Причина сьому та, що такого „добра" як ваш „Поступ" трудно дістати, бо ті люди, до яких ви присилаете свое сьміте даремне, викидають його на сьмітник або в якесь друге відповідне для него місце. (Приміром water closet).

Але позаяк менї в руки попало ся одно число вашого „Зацофанця", наповнене брехливою лайкою, то я тепер можу трохи побалакати з вами. але, вибачайте, не довго.

Се е цілком зрозуміло і вот через що: я есм простий смертний чолорік і в своїм мишленю кермую ся загально людськими законами льоґики (як не знаете значіня остатного слова, то вибачайте з ласки своеї), а для вас сї закони, очевидячки, не істнують. Ви, певно, зросли у якійсь такій країні, де мислять зовсім инакше, як усї люди, а може у вас в голові нема цілком тої матерії, до якої прикладають ся закони льоґики?! Й то можливо! А що ви не кермуетесь загально людськими законами льоґики, я се покажу на примірах. Люди кажуть, що ваша „нібито" часопись е „Зацофанцем", а ви називаете еї „Поступом"; люди кажуть, що ваша мова е „тарабарщиною", а ви називаете еї русскай; надрукували в своїй „нібито часописі,' пісню, скомпоновану російськими революціонерами й запевняли людий, що ся пісня е зложена зацофаними кацапами в Галичині; ви не видите ніякої ріжниці між понятями: мова і правопис й уживаете як попало одно слово замісць другого. Ще більше привів би прикладів вашої нелюдської льоґики, але, як то кажуть: шкода часу і атласу".

Друга причина, яка перешкоджуе менї довго балакати з вами, е така: бою ся розгнївати читачів „Свободи", бо зміщати в „Свободі" полемику з часописею, то е природна річ, але богато займати ся таким, вибачайте, сьмітем, як „Поступ", то низче вартости часописи, й читачі можуть сим образити ся. Бо взяти кавалок паперу й начинити його усякою безвлуздою й брехливою бабраниною — ще не значить еще видавати часопись!

Розумні люди, певно, аж за боки ся хапають, так сьміють ся, що й „Зацофаний Поступ" вважае себе за часопись.

Третя причина, по якій я не можу дуже довго говорити з вами, е та, що менї е дуже неприемно говорити зі зрадником свого народу та своеї мови.

Ви ж родом е Украінець, ваші батьки говорили на українській мові, сьою мовою говорили й говорите ви самі, сьою мовою говорить нарід, до якого ви належите по рожденю — і ви глузуете з тої мови, ви погорджуете нею, насьміхаете ся з неї. Ви вважаете еї за хлопську, бо самі зробилисьте ся дуже великим паном! Аж гидко читати ваші глузованя з усього рідного, і я сь дуже дивую, як у вас вистарчить стільки нахабства, щ б називати себе заступником того народу, котрого ви презираете. Ні від москалів, ні від самих завзятих москвофілів в Росиї я не чув такого глузуваня з української мови, бо й москалї й москвофіли поважають наше письменьство, а наші пісні придбали собі скрізь в Росиї великої слави.

Й що то, справді, е за мова, якої ви уживаете в своїй „нібито', часописі? Який нарід говорить на сїй мові? Правда, я чув, що ся мова називае ся якось „тарабарщиною" чи що, по що то за нарід, що говорить на сїй „тарабарщинї, — я не знаю. Ви називаете свою мову „русскай", но я не здибав ні одного руського чоловіка, який би говорив так, як ви пишите. Мова вашої „нібито часописи" не е московською, бо я добре знаю московську мову й бачу, що ваша мова так подібна до московської, як свиня до коня. Ваша мова не е мовою нашого народу бо ви сею мовою гордуете й стидаетесь уживати еї. Може ви відкрили десь досі незнаний сьвітови остров, мешканьці якого (певно чотирорукі) говорять мовою вашої „нібито часописи". Треба було би повідомити сьвіт про се відкрите.

Жичу вам розповсюдити вашу „нібито часопись" й таким способом хоч трохи запомогти людям, бо кому ви даремно будете присилати ваше сьміте, той не буде мати потреби купувати toilet paper.

К. Білик.

Допись.

Woonsocket, R. I.

В послїднім числї москвофільскої „Правди" поміщена допись, котра цілком фалшиво описала нашу парахію, в тій цїли, щоби московска партія і і дописователь міг більше фляків спродати, як вперед і знищити наші змаганя до заложеня рускої парохії і рускої церкви та здати нас під кнут московский. Заявляемо, що о. Заклиньский і щирі Русини, видячи, що комітет батюшківский в Manville, завзяв ся запродати церковцю і віру москалям, бо спроваджував батюшку з Салем Масс., та і всї Русини в нашій околици пізнались на їх платних підступах та коли наш сьвященник зажадав в церкві, що комітет мусить признати за голову церкви Преосьв. Еепископа Сотера і покинути рентовану, зовсім замалу протестантску церков, та заложивши Братство виставити нову церков у Woonsocket, як було уже давно ухвалено, то они висказали публично що они мітлами виженуть Епископа і Єго сьвященника та зрабували церковну касу. В тій діявольскій цїли, щоби розбити нову парохію розкричали ся в „Правді", що отець Заклиньский заложив Братство щоби розбити Общество. Новозаложене брацтво е на се, щоб заняти ся будовою церкви у Woonsocket, R. I. і е самостійною організацею. Кождому вільно вступити где ему ся любить. Розуміесь, що Братство належаче до Общества зовсім недбало о заложене церкви і о віру, і сказало, що їм вільно і протестантского спровадити пастора. Ім солею в оці стало се нове Товариство і тому они кинулись як скажені передовсім на особу нашого сьвященика, щоби его добру роботу знищити а насїздати на свою ласку. Тож якийсь московский хрунь настрашив ся що его бизнес пропав, та пустив брехню у сьвіт, та думае, що замилить людям очи, віджене нашого сьвященика, та зискае костумерів до своеї партії, Не дивуемо ся такому підлякови що хоче в мутній воді рибу ловити, але дивуемось о. Обушкевичу, що членів Общества провадить як лилик в московскі сїти. Подаемо се до відомости Нашого Преосьв. Епископа, а знаючи Єгоі сподіемо ся, що наш протест, висланий в цїли оборони нашої церковної громади прискорить вислане комісії, котра викрие фалшивих лисів і допоможе нам заложить церков у Woonsocket, R. I. та отримати свого душпастиря.

Парохіяни.

„SWOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
Hudson St., New York, N. Y.

Published by
Ruth. Publishing & Exchange Co.

Anth. Curkowskyj, editor,

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3,

„Свобода“

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців...$2.00
До стар. краю на 12 місяців $2.00
В Америці на 6 місяців....$1.00

Оплачувати газету треба все наперед з гори.

Гроші треба посилати в реґістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або агента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SWOBODA"
Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Кто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Якаж погань!?

Через дві десятки літ о нічо іншого не старали ся гр. к. сьвященики, а за ними і вірники, лиш про свій Епископат. Громами і блискавицями сипали на россійску-православну місію явно — а на р. м. айришів по - тайно -- о скілько се не шкодило їх бізнесам. — Вкінци совершила ся — Рим іменовав Епископа. Радость велія! А. Р. Вістник, на першу вість -- радуе ся. Особу новоіменованого Епископа підносить під небеса -- хоть ніколи не чув про особу Епископа. Восторг доходить до суперлятивів · збирае ся тисячки долярів на привитане - витае ся з бенкетами і парадами, складають ті надвижники поклін (homagium) Епископови — а знаете, що тепер они роблять по чотирох тижнях -- побуту того Епископа? Они кидають на него найчорнійшим болотом. Питаю ся я що се значить? Нічого іншого лиш підлота! З відки походить та підлота? Суть два жерела: перше — Епископ е сьвідомий Русин що в понятію Мадяронів не простимий гріх— Друге -- Епископ не хоче ходити дорогали Годобая! Але найбільше характеристичні в тій цілій початковій траґикомедії суть два моменти: всі ті лицарі пера -- безперечно священики не мають відваги покласти імя свое під дописями -- але звалять відвічальність на бідного і хорого Жатковича. Те саме діє ся і в „Свободі“. Друге -- ті самі лодці, що при витаню Епископа в Ню-Йорскій церкві громами сипали на рим, кат. тепер тим айришам підлещують ся. Яка безсоромна підлість! А крім того ті всі статі по мадярских часописях?! — Не хочете Епископату для гр. к. зберіть ся на публичний конґрес заявіть, підпишіть ся, скажіть публично, що Вя переходите на латинство, або на православіе (Єсли вас там приймуть.?) але робіть се з переконаня честно а не крийте ся за плечі других людей, бо се підло і дуже підло. Епископат для гр. к. в Америції оснований і ви що пишете безіменні брехні знаете дуже добре, що потреба в будучині великої праці, щоб зорґанізувати діецезію і вибити ся рішучо з під опіки рим. кат. Єрархії. Ви се добре знаете, але лукавити Вам не завадить. Епископат для гр. к. в Америці се факт і ви з тим фактом volens-nolens мусите погодити ся. Як ті справи як та орґанізация буде виглядати в будучности се не наша річ, се річ того Епископа, котрого Ви так торжественно витали в Ню-Йорку і Єму складали поклін. Ваша річ мати на стілько чести щоб підписати ся під тими пашквілями, котрими обкидаете чоловіка найліпшої волї і котрий зробив з себе велику жертву принимаючи на себе задачу вичистити ту погану стайню, котру ви за 20 літ так соромно занечистили.

О. Нестор Дмитрів.

Лист з Старого краю.

(Процес українських студентів у Відни).

В понеділок дня 2 вересня с. р. розпочав ся у Відни процес українських студентів, обжалованих за демонстрацию на львівськім університеті 23 січня с. р. Акт обжалованя, зредаґований польскою державною прокураториею у Львові закидуе:

I) Студентам прав Іванови Цяпці, Львови Ціховському, Миколї Галущинському, Тарасови Коритовському, Павлови Кратови, Олексї Левицькому, і Осипови Назарукови, — студентам фільософії, Ярославу Бабіеви, Петрови Бекесевичу, Василеви Гладкому, Францови Коковському, Львови Смулці і Іванови Тиховському, — студентам медицини Андріеви Дідуникови і Йоахимови Крисоватому:

а) що дня 23 січня 1907 у Львові ділаючи злосливо і в змові ушкодили урядженя, портрети і инші движимости на Львівским університеті;

б) Що того самого дня ушкодили тяжко на тілї університетського секретаря Вінаржа. Кромі того прокураториа обжаловала самого Павла Крата, що а) дня 33 січня 1907 у Львові уоружений і з прибранем більше людий впав до університетських убікаций і там на майні і добрі університетським допустив ся насильства, б) що дня 23 січня 1907 у Львові в університетськім будинку Станіславови Міхальському і Юзефови Козерацькому нанушенем їх на тілї а навіть забитем загрозав, що дня 23 січня 1907 власти поліцийній у Львові подав фалшиве призвиско і місце свого уродженя, г) що дня 4 марта 1907 у Львові Зиґмунта Остофіна з розмислом на тілї ушкодив. Вкінци закидуе прокураториа д рови Володимирови Бачиньскому, адвокатському кандидатови в Підгайцях, що описані висше під а) і б) злочинні вчинки вичислених під I до XVI обжалованих через розказ, пораду, навчане і похвалу урядив і з розмислом їх спричинив.

Загальне число всїх обжалованих виносить 17, именно 16 студентів університету і один Кандидат адвокатури д р В. Бачинський. Всї вони станули до розправи особисто, тільки не станув один Павло Крат, російський підданий родом з України, а се тому, що Росия жадала його видачі за політичні проступки, а Австрия, вірна союзниця царя батюшки, була би його видала і Павло Крат, ратуючи ся перед царським стричком, виїхав до Швайцариї, котра не видае чужим державам політичних проступників.

Поляки, котрі у Відни і навіть на цісарським дворі мають рішаючий вплив, передчуваючи, що процес українських студентів розкрие перед форум культурного сьвіта, їхні знущаня над безбороним українським народом в Галичинї, що з героїв „за нашу і вашу Wolność i braterstwo“ станують в очах гуманних людей звичайними опричниками-катами, всїми силами старали ся представити наших студентів як звичайних розбійників бандитів. Вся польська преса з виїмкою социялїстичної від довгого часу подавала дожні вісти, що ось Українці привезуть до Відня цілий свій арсенал, що прійдуть на розправу всї українські посли, щоби своїми впливами ратувати ситуацию обжалованих, і прибравши на себе ролю поліцийних аґентів, заохочувала свою суспільність собливо студентів, щоби збирали материял обтяжаючий українських студентів і їхали сьвідчити проти них до Відня.

Галицькі Поляки, боячи ся компромітациї, постарали ся в першій мірі о штучну конструкцию акту обжалованя і передачі справи звичайному трибуналови, зложеному з судиїв фахових, а не горожанам-судиям присяглим, котрі властиво були компетентні сей процес рішати. Австрийська карна процедура розріжняе двоякого рода злочини :1(звичайні злочини і 2)злочини натури політичної; сї послідні без огляду на висоту кари належать тільки до лави присяглих з 12 горожан, маючих відповідні квалїфікациї і покликаних жеребом на сей одноразовий, безплатний уряд. Коли вже на події в львівськім університеті дивити ся крізь окуляри прокуратора і конечно знайти каригідність діланя українських студентів, то ся демонстрація далаби ся підтягнути § 68 австр. зак. кар. (злочин бунту), котрий до свого заістнованя вимагае уплянованого насильного опору більше людий, але ніколи не можна підтягнути під ті §§. під які в інтересі сальвованя польського гонору підтягнула львівська прокураториа але за се процес дістав ся перед урядничий трибунал, зависимий в многім від польских міністрів в Відни.

Розправі проводив радник д р Вехс, обвиняв прокуратор д р Люкс, а ушкоджені портрати польських „учених“ і поломані лавки з львівського університету заступав вислонник галицько польського намісника Потоцького — д-р Вайнфельд зі Львова, молодий, загорілий вшех поляк; оборону приняла на себе двох віденських адвокатів-Німців д р Роде і д-р Йсахім і Українець д-р Іван Кос з Відня.

Розправа тревала цілий тиждень. Обжаловані боронили ся відважно і зискали симпатиї віденської публики і преси, котра подавала з розправи широкі звіти. Предсідатель рр. Вахс на тайний розказ з гори не допускав до розправи нічого, що моглоби вказувати на "політичний підклад подій з 23 січня 1907 р і що могло би зедмаскувати польську управу в Галичинї, але оборонці особливо д-р Роде влучними питанями і внесенями. розкрили в значний час за навісу і перед очами віденців оказав ся безстидний, цинічний кат в особі верховодячої в Галичинї польсько-шляхотської клїтки.

На розправі переслухано кількадесять сьвідків, між иншими Вінаржа і кількох польских професорів і всї вони удавали безсторонних джентельменів, навіть прихильних Українцям, але обжаловані і д-р Роде здужали зірвати з них лисячу маску. Обтяжаючо для обжалованих не зізнавав ніхто, і всї були певні, що орікаючий трибунал видасть що до всїх увільняючий вирок тим більше, що перед закінченем доказового поступованя, прокуратор відступив зовсїм від обжалованя проти студентів: Галущинського, Коковського, Коритовського, Крисоватого, Назарука і Смулки, і їх сейчас трибунал увільнив, а що до всїх обжалованих, то прокуратор відступив від обжалованя о тяжке тїлесне ушкоджене.

Тимчасом стало ся инакше. Трибунал увільнив тілки Тиховського і Бекесевича, а засудив: д ра В. Бачинського на 7 днів арешту за підбурюване, а дальше 7 студентів: Ярослава Бабія, Василя Гладкого, Андрія Дідуника, Івана Цяпку, Володимира Рахинського, Олексу Левицького і Льва Ціховського по одному місяцеви вязниці за ушкоджене чужої власности. В мотивах засуду подано, що вправдї розправа не виказала вини поодиноких обжалованих і розміру участи кождого в демонстрациї і в ушкодженю чужої власности, а тільки виказала пасивну їх присутність на місци демонстрациї, але принято, що підсудимі ділали по попереднім порозуміню і е відвічальні один за всїх, всї за одного, хоч австрийский карний кодекс що до злочину публичного насильства через ушкоджене чужої власности, не знае зовсїм такої карної солїдарної відвічальности, противно, вина кождого мусить бути вповні доказана.

Одним словом вирок в інтересї задержаня поваги польської власти ломить закони і здивував незвичайно правничий сьвіт.

Обвинені приняли засуд з повним спокоем, а оборонці зголосили зажалене неважности і справа піде до найвисшого трибуналу у Відни під поновний осуд.

Визначні правники мають надто, що найвисший касацийний требунал знесе засуд I інстанциї і перекаже наново перевести розправу.

С. Б.

Еще пару слів в справі Ам. Рус. Вісника.

В справі нещасної полеміки з Ам. Рус. Вістником чи там з його дописователем одержала наша редакція письмо яке нисше подае ся.

...Як довідую ся, угрорускі сьвященики негодують на мене, а то в тім переконаню, що написанем статї „Безличність Вістника“ я накинув ся на загал т. е. на всїх угорских Духовників. На се заявляю, що я н е м а в н а д у м ц ї з а г а л у, т. е. всїх угорских сьвящеників, бож межи ними суть одиниції чесні і характерні, але мавем на думції лиш одну часть, до котрих належить і шановний сьвященник, автор статї в Вѣстнику: „Латиньскій (польскій) церковныи одежи на гр. кат. русской Церкви.“

Що се могло мати позір накиненя ся на всїх я не дивую ся, бож прочитавши таку безличну статю сьвященника на свого Архиерея сѐ могло обурити до живого, тим більше, що автор приписуючи Архиереєви латинїзм (а в скопках польонїзм) приписуе і нам всїм галицким те семе. Не вірю, щоби знайшов ся такий безумний духовник, щоби схотів в перших днях Архиереєви яко одиниця робити неприятности і наразити собі Єго. Рішучо не вірю сему. Він б,в речником партиї. котра бесідувала і критикувала Архиерея, а він один з відважнійших лише виляв на папір се, що він і другі его собратія відчули в серцю, так як і я виляв на папір се, що ми, галицкі на таку обиду відчули в серцю.

Питаю ся тепер, чи, если щось неподобало ся висше реченому духовнику, або певній партиї угорских духовників, або й навіть всїм угорским духовникам, чи не каще булоб сказати се Владиції, як свому Отцеви, як свому настоятелю в чотири очи, або при других сьвященниках, що в Галичині такий звичай, на Угощині інший — але ні! Партия незадоволених, що Епископ не з Угорщини, під псевдонїмом „високоученого“ через уста одного хотіла викпити та понизити Архиерея перед народом і далї в часописи виписали свої премудрости. Чи се так годить ся? Чи се гарно? Чи се е спосіб поступованя сьвященників взглядом своеї власти? Ганьба такій партиї, ганьба такому сьвященникови!

Зачуваю дальше, що духовники угорскі негодують на сю статю, бо чують ся ображені. Дивна річ. То їх гонір такий великий, — то за свою честь уміють упімнути ся, уміють постояти, а за честь Владики їм байдуже. Коли ми всї не будем чести Владики боронити, коли ми всї чести Єго не підтримаемо, то і ми чести не будем мати. Перша честь Владики а потім наша. Тому честь Всэ. о Балоґу сьвящ. угорскому, який в „Свободі“ взиває автора, свого собрата, до відкликаня усїх напастий на Епископа. За ним повинніб піти другі.

Такі сьвященники, котрі чують ся ображеними моею статиею, нехай подякують сердечно за се свому собрату. Нинїшним осьвідчаю, що колиб ся статия не була безличним нападом на нашого, для всїх Владики, колиб не мала наміреня Єго понизити перед народом, яб ніколи не був взяв пера до рук, щоб викрити безличність поступованя деяких угорских сьвящеників. — Ми знаем ся не від ниві. Колиб се був написав хто иньший, а не сьвященник можна було почислити се на карб его нерозуміня, але сьвященникови ніколи сего дарувати не можна. „Паскудна 'се птиця, що свое гнїздо каляе“.

Проте не до всїх я відозвав ся, а сих я мав на думції, котрих се тичить ся. Хто се такий — они дуже добре знають...

Поміщаючи в сїй справі отсего листа, заявляемо, що більше в тїй справі не будемо давати нікому місця, та еще більше ею розбабрувати.

Се поміщаемо в цїли киненя трохи сьвітла на цїлу справу та розсьвітленя еї. Гадае ся, що висше подана заява стане повною сатисфакциею для Вп. угорских отців дух., які чують ся обиджені, та тому усякі дальші „оборони“ і „спростовуваня“ в тїй справі стають безпредметоті. Нехай отже на сїм і скінчить ся...

ПРОТОКОЛ

річного засідання Головного Виділу Р. Н. Союза, в Америці відбувшого ся на днях 10—11 сентембра 1907 р. в Trenton, N. J.

(Дальше)

СПЕЦИФІКАЦІЯ РОЗХОДІВ ВІД IX. ГОЛОВ. КОН.

Посмертні виплати за дор. членів і іх жен — і сир. части.

Посм. по Павлі Вархоляк	600.00
„ по Івані Павлик Ленофорд, Па.	600.00
Пох. кошта по Петрі Кацан Ормруд, Па.	79.25
Посм. по Йосифі Дедич Перт Амбой, Н. Дж.	600.00
„ по Марці Лазорчак Олифант, Па.	300.00
„ по Тимку Вереміньский Ню Александрія [Па.	600.00
Сир. часть по М. Лазовскім Шамокін, Па.	200.00
„ „ по Асаф. Ладна Елїанор, Па.	300.00
„ „ по Василю Дуньскім Ст. Клайр, Па.	300.00
Посм. по Юрію Баровчак Джесуп, Па.	300.00
„ по Анні Фецко Нортгамтон, Па.	300.00
„ по Стеф. Мигалик Пітсбурґ, Па.	300.00
„ по Анні Олїяр Шамокін, Па.	300.00
„ по Петрі Сальон „ „	100.00
Сир. часть по Андрею Євусак Олифант, Па.	50.00
„ „ по Семані Дула Трой Н. Дж.	261.94
Посм. по Ільку Должицкім Газлетон, Па.	600.00
„ по Мик. Жалем Ню Йорк	600.00
„ по Мелянії Ясінь Магоной Плейн, Па.	300.00
„ по Тимку Цап Сейре, Па.	600.00
„ по Войтїху Рудий Гезлетон, Па.	600.00
„ Теодорї Хованс Пасайк, Н. Дж.	485.00
Сир. часть по Юрію Біровчак Джесоп, Па.	300.00
„ „ по Григорію Ґадж Роні, Па.	300.00
Процент від сир части по Семанї Євусяк Олифант, Па. сиротам	5.25
Посм. по Стеф. Петровский Ансонія, Конн.	500.00
„ по Івані Плавчан Мінерсвілле, Па.	500.00
„ по Марії Юха Шамокін, Па.	400.00
„ по Марії Крупа Нортгемптон, Па.	400.00
„ по Юрію Ясїнко Менор, По.	637.00
„ по Теодорї Добош (Па. Ню Флоренс.)	564.28
„ по Гнатї Осадец Гезлетон, Па.	553.75
„ по Юрію Гочак Ню Флоренс, Па.	1000.00
„ по Петрі Фусяк Джерзи Сіти, Н. Дж.	1000.00
„ по Анні Гомик „ „	400.00
„ по Анні Гринишин Мікіспорт, Па.	300.00
„ Людвиґі Лошеґа Ню Александрія, Па.	400.00
„ по Анні Венцко Сімор, Конн.	400.00
Сир. часть по Стефані Мигалик Пітсбурґ, Па.	88.00
„ „ по Павлі Колодійчик Алїгеней, Па.	300.00
Посм. по Феннї Ґудзанич Ронеі, Па.	400.00
„ по Юлві Тернецкий Пітсбурґ, Па.	400.00
„ по Михайлї Ґрадош Бівердейл, Па.	400.00
„ по Верони Чабала Плимонт, Па.	400.00
„ по Марії Білецкій Перт Амбой, Н. Дж.	400.00
„ по Олексі Возняк Мікіспорт, Па.	1000.00
„ по Михалї Маркус Бронсвілле, Па.	543.50
Сир. часть по Дионізію Шебетович Сімор, Конн.	29.75
Посм. по Катарині Бандрівчак Ївірсон Па.	400.00
„ по Парасці Валевский Ст. Луїс Мо.	1400.00
„ по Анні Мигалїв Ленсфорт, Па.	400.00
„ по Зофії Червиняк Роней, Па.	400.00
„ по Катарині Хованец Олифант, По.	400.00
„ по Івані Шавко Коместанд, Па.	900.00
„ по Андрею Телепон Джерзи Сіти, Н. Дж.	876.15
„ по Даньку Карняк Шамокін, Па.	1000.00
„ по Івані Хавик Роне, Па.	662.95
„ по Катарині Майчак Шамокін, Па.	400.00
„ по Павлині Пац Нортгемптон, Па.	400.00
„ по Анні Матко Ботлер, Па.	400.00
„ по Францїшці Веселик Філядельфія, Па.	400.00
„ по Парасці Опалка Пітсбурґ, Па.	400.00
„ по Петрі Фецич Скрентон, Па.	1000.00
„ по Івані Хорощак Мт. Кармель, Па.	1000.00
„ по Семані Худинця Шамокін, Па.	1000.00
„ по Андрею Дарґовский Шамокін, Па.	556.15
„ по Дмитрі Степчук Нортгемптон, Па.	400.00
„ по Еві Ядвах Нортгемптон, Па.	400.00
„ по Марії Кузак Ансонія, Канн.	400.00
„ по Марії Бенько Прайсбурґ, Па.	400.00
„ по Катерині Загора Плимонт, Па.	400.00
„ по Катерені Солян Ботлер, По.	400.00
Сир. часть по Івані Плавчан Мінерсвілле, Па.	500.00
Посм. по Йосифі Кміціньский Пітсбурґ, Па.	500.00
„ „ Марії Ваверчак Перт Амбой, Н. Дж.	1400.00
„ „ Теодозию Сливиньский Мт. Кармел, [Па.	1000.00
„ „ Івані Качкош Мт. Кармел, Па.	400.00
„ „ Афтан Панько Прайсбурґ, Па.	500.00
„ „ Юлію Касарда Чісголм, Мінн.	400.00
„ „ Юлію Терлецкий, Монесен, Па.	400.00
Сир. часть по Осифі Дудяк Шамокін, Па.	600.00
„ „ Демко Кук Дієлодж, Мо.	300.00
Посм. по Сильвестрі Петрак	1000.00
„ „ Івані Товт Мікіспорт, Па.	500.00
„ „ Зофії Гойсак Майнерсвіл, Па.	400.00
„ „ Анні Подобіньский Пітсбурґ, Па.	400.00
„ „ Анні Ціркот Ансонія, Кон.	400.00
Сир. часть по Петрі Драган Манови, Па.	326.62
„ „ Андрею Бировчак Буфало, Н. Й.	570.00
Пох. кошта по Василю Лабак Мікіспорт, Па.	97.00
Посм. по Григ. Борсук Элифант, Па.	900.00
„ „ Трофані Гиляк Маерсдейл, Па.	1000.00
„ „ Василю Шемель Майнерсвіл, Па.	500.00
„ „ Василю Паньчак Пітсбурґ, Па.	500.00
„ „ Дмитрі Виндас Шамокін, Па.	1000.00
„ „ Вікторі Гнатик Ансонія, Конн.	500.00
„ „ Тересії Кордаш Бел Вернон, Па.	400.00
„ „ Марії Кіс Бронсвіл, Па.	400.00
„ „ Николаю Шул Олифант, Па.	1000.00
Сир. часть по Анд. Дарбовскім Шамокін, Па.	443.85
Посм. по Петрі Скрут Тейлор, Па.	548.00
„ „ Михайлі Ковач Ст. Клер, Па.	1000.00
„ „ Михайлі Попович Дунло, Па.	579.21
„ „ Оресті Бурка ...ал Сіти, Па.	819.48
„ „ Катерині Глова Шамокін, Па	400.00
„ „ Анні Вірчак Мікіспорт, Па.	400.00
Сир. часть по Мих. Романишин Трой, Н. Й.	300.00
„ „ по Івані Маляр Пітсбурґ, Па.	50.00
„ „ по Стеф Петровский Ансонія, Кон.	500.00
„ „ по Гнат Риджик Карнеґі, Па.	264.97
Посм. по Петрі Коцан Ормрод, Па.	520.76
„ „ Прокопі Деманович Ст. Клер, Па.	1000.00
„ „ Павлі Стасяк Трой, Н. Й.	1000.00
„ „ Тимку Дзумбеляк Шамокін, Па.	1000.00
„ „ Андрею Ковальчик Майнерсвіл, Па.	556.75
„ „ Івані Оравский Ївірсон, Па.	550.00
„ Артемію Біляньский Карнеґія, Па.	1000.00
„ „ Варварі Юцевич Мт. Кармел, Па.	400.00
„ „ Зузанні Дух Бівердейл, Па.	400.00
„ „ Анні Тундор Ню Бурґ, О.	400.00
Разом	17.433.02
З перенесення	27.962.12
„ „	18.224.47
Всего разом виплачено	63.619.61

І так: по 60 членах 41.129.23
по 44 женах членів 17.100.00
і 19 сир. частей на суму 5.390.38
Разом 63.619.61

ЗАПОМОГИ:

Запом. для Михайла Войтиш, Травґер, Па.	100.00
„ „ Андрея Сивак, Латроб, Па.	50.00
„ „ Івана Петрик, Джесеп, Па.	100.00
„ „ Фалікса Мачуґа, Ню-Йорк, Н. Й.	100.00
„ „ Андрея Теломачик, Еленор, Па.	100.00
„ „ Мих. Кловани, Плезант Валлі, Па.	100.00
„ „ Михайла Мадвюх, Шамокин, Па.	100.00
„ „ Григория Цеплий, Форд Саті, Па.	50.00
„ „ Йосифа Юрґаґа, Ґранвил, Н. Й.	200.00
„ „ Николая Гальчак, Мейфілд, Па.	200.00
„ „ Феврона Болещак, Ст. Луїс, Мо	100.00
„ „ Василя Даньчак, Алден, Па.	200.00
„ „ Анд. Звіржиньский, Алден, Па.	200.00
„ „ Андрея Сивик, Латроб, Па. 2 раз	100.00
„ „ Івана Фецко Донмор, Па.	200.00
„ „ Аладара Киздені, Травґер, Па.	200.00
„ „ Мих. Лазорик Ню Александрія, Па.	200.00
„ „ Андр. Ковач, Еліанор, Па.	200.00
„ „ Григория Борсук, Олифант, Па.	100.00
„ „ Анни Цеплий, Форд Сити, Па.	200.00
„ „ Михайла Адзима, Мт. Кармел, Па.	200.00
„ „ Павла Дідих, Олд Фордж, Па.	100.00
„ „ Антона Щерба, Олифант, Па.	200.00
„ „ Івана Пірник, Прайсбурґ, Па.	200.00
„ „ Івана Войтановский, Нортгемптон, Па.	200.00
„ „ Юрія Прочо, Дунло, Па.	100.00
„ „ Онуфер Тома, Плимавт, Па.	100.00
„ „ Василя Ґалайда, Алеґені, Па.	50.00
„ „ Войтїха Сьвіржко, Балтімор, Па.	100.00
„ „ Григория Мрикало, Скрентон, Па.	200.00
„ „ Марії Пиш, Реймі, Па.	150.00
„ „ Антона Гарматін, Ст. Люі, То.	200.00
„ „ Йосифа Ціх, Ню-Йорк, Н. Й.	200.00
„ „ Гілара Гатала, Сімпсон, Па.	200.00
Разом	4.800.00

ДІТИ:

Посм. по Верони Митришин, Нортгемптон, Па.	146.00
„ „ Івані Штофира, Нортгемптон, Па.	21.00
„ „ Романі Гетман, Ню Йорк, Н. Й.	26.00
„ „ Андр. Биреш, Плимавт, Па.	146.00
„ „ Василю Йоди, Травґер, Па.	15.00
„ „ Марії Деревіньска, Пітсбург, Па.	15.00
„ „ Михайлї Герман, Ст. Клер, Па.	46.00
„ „ Марії Ястраб, Карнеґі, Па.	15.00
„ „ Стефані Будичаки, Нортгемптон, Па.	15.00
„ „ Парасці Пастирчак, Пітсбург, Па.	46.00
„ „ Михайлї Бараняк, Симпсон, Па.	300.00
„ „ Анні Гончарик, Пітсбург, Па.	50.00
„ „ Френк Бонашевич, Скотдейл, Па.	63.00
„ „ Івані Маляр, Пітсбург, Па.	15.00
„ „ Марії Лайчак, Пассаік, Н. Дж.	31.00
„ „ Теодозії Вислоцка, Сімур, Конн.	22.00
„ „ Михайлї Горощак, Ансонія, Конн.	38.00
„ „ Івані Сиротяк, Сімор, Конн.	32.00
„ „ Петрі Хомяк, Монессен, Па.	63.00
„ „ Івані Гавран, Прайсбурґ, Па.	32.00
За 20 дітей Разом	1.137.00

СВОБОДА.

За юній 1007	607.70
„ Юлій	607.30
„ Авґуст	642.00
„ Септембер	629.80
„ Октобер	656.00
„ Новембер	680.10
„ Децембер	719.50
„ Січень 1907	748.20
„ Февруар	777.50
„ Марець	799.20
„ Апріль	808.10
„ Май	826.00
„ Юній	837.80
„ Юлій	854.00
Разом	10.193.20

Конвенція IX голов. ($2.500) і засідання контр. [Комісиї ($125 90)	2.625.90
Платня Голов. Уряду	2.095.00
Друки для Р. Н. Союза	547.92
Бонди	104.00
Адміністрація	568.43
Сейф	150.00
Асекурація	14.87
Рент	235.00
Подорж і дєіти в спр. Р. Н. С.	128.80
Реорґанізація Р. Н. С.	536.25
Віддавки	2000.00
Грамоти	665.00
Книжки платничі	175.00
Голов. чартер і чартери для м. відд.	157.00
За кал. на 1907 (1.060,00) і завдаток на кал. на 1908 (150.00)	1.210.37
Анґлійский статут	165.00
Форнічер	96.25
Книга для Братств	526.25
На академиків в Львові	50.00
Разом	12.051.04

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕНЄ:

Цїлий приход по день 1 авґуста есть 128.910.52

Розхід:

За пом. чл. і їх жен і запомоги [виплачено	63.029.23	
Сирітскі части на суму	5.390.38	
За дїти	1.137.00	
Орґан Союза	10.193.20	
За другі видатки	12.051.04	
Цїлий розхід по 1 авґ. с. р. е		91.800.85
З днем 1 авґ. остає в каси Р. Н. Союза		37.109.67

Допись.

Джерзи Сити Н. Дж.

Агій на вас, з вашим „Поступом“,.... Впала менї під руку пару раз якась новомодна ґазета „Поступ“. Переглядаю я з початку аж до кінця, що за ґазета? хто єї видає? ґде? Яка ціль того „Поступу? Так приглядаю ся лутше, Ага!—Вже розумію хто се е.... Зрадники народа, сьміте, підніжки московського кнута. Нема в ній анї одного слівця поступового, котре би могло наш нарід просьвітити. Проста жидівська шмата. Але що за редактор, що так славно єї охрестив? А! — то ви Пане, Містер, Господин, давнїйший, відсикований редактор від „Правди“,.... Круто, круто, коло вас було, нема що казати. Не оден ви вже дзьбок мали від того часу як дісталисте сека від „Правди“ але щож! все то було межи чужими; а не межи всеобщим русским народом; не стае пять до десять, треба шукати знов якоїсь нової штуки, щоби крутити людям голови. Такой межи нами лучше жити; і денґи есть у кармані, і гонор. Так давай зачну видавати нову ґазету, і охрещу ей Поступ, пущу помежи ґунґарів, словаків Лемків, то еще дурний нарід; та скоро дасть ся отуманити. А при тім заложу „Божу силу“ а як піде добре бизнес то тодї вже і з черевиками до неба піду. Але щож, я сам не буду міг тілько брехати, треба спровадити якого дурня з Галичини. І от справдї знайшов ся самоук, якійсь Баландиґа; хрунь свого ховання, котрий давно не намишляв ся, і сей час припудив не мов з горячки до Америки. Вот харашо! Все есть. Тепер будем працювати але все по твьордо русски. Я буду їздив, по плейсах і буду закладав „Вожу Силу“ а ти Баландиґо будеш ґрати ролю настоящаго твьордо-Русского челавека, і при тім будеш видавати Поступ. Як нам добре піде „Business“ то і „Правда“ і „Свобода“ нам нїчо не зроблять! Ой дурний ти чоловіче, як оден так і другий! Ти днесь хочеш і в сїм часі, туманити людей, котрі перенятї духом культура? Котрі з далека пізнають фарбованых лисиків. Ти ся не встидав тую шмату охрестити „Поступ“? та якже ти тую шмату можеш так звати як ти сам поступово не ідешь? але закопуєте наш народний орґанізм, і давите всяку самостійну, ідейну працю. І то ви е поступові нарід. Встид, ганьба, же ся так виставляете на сьміх, і граете ролю Московского ренеґата межи русько українським народом. Народ сей більше розумїе як ви господин редактор і ви Баландиґо. Не горячіть ся так дуже у ваших статях, бо они і псови на чоботи не вартї. Прошу більше вашого Поступа до Джерзи Сіти не присилати бо ми і так єго.... вішали на цвях....

Джерзи Ситскій Радикал.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніть, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
с. Л. Левицкий, Shenando h, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00,
В разі утрати. а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Читайте !

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (Іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

Посмертні вісти.

✝

Анна Фортуна, жена Андрея члена Р. Н. Союза від 147, Allentown, Pa. померла в септ.

Іван Варґа, член Р. Н. Союза, від. 119, Latrobe, Pa. помер 11. септ. б. р. Небіщик походив з Угорщини, села Кішаркадь, ст. Берецкой.

Вічная память!

Ч. 309 КВІТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Анна Демянович отримала яко посмертну запомогу по мужу Прокопі з Головної Каси Р. Н. Союза в Америці.
St. Clair, Pa. Sept. 8., 1907
Анна Демянович.
Сьвідки:
Амрози Жимч.
Гиляр Телеп.
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці. Від. 9.
Киприян Стець, пред.
К. Феценко, секр.

Ч. 315. КВІТ $450.00
на чотириста пятьдесять долярів, котрі п. Зузанна Оравска отримала яко посмертну запомогу по мужови Івані з Головної Каси Р. Н. Союза в Америці.
Everson, Pa. Sept. 15. 1907.
Франк Козлоский.
Сьвідки:
Зузанна Оравска,
Іван Бабік.
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці. Від. 59.
Йос. Бандрівчак, пр.,
Ів. Фарниак, секр.

Ч. 316. КВІТ $1000.00
на тисячу долярів, котрі п. Марта Біляньска отримала яко посмертну запомогу по мужу Артемію з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.
Carnegie, Pa. 1907.
Марта Біляньска.
Сьвідки:
Макарій Семочко,
Стефан Сембрат.
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці. Від. 55.
М. Семочко, предс.
Анд. Слобик, секр.

Ч. 324. КВІТ $32.00
на трийцять два долярів, котрі п. Григорій Гавран отримав яко посмертну запомогу по сині Івані з Гол. Каси Р. Н. Союза.
Priceburg, Pa. Sept. 9, 1907.
Григ. Гавран.
Сьвідки:
Ст. Сисак,
Гр. Борушок.
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці. Від. 19.
Ю. Фалат, предс.,
Стеф. Сисак, секр.

Ч. 332. КВІТ $500.00
на пятьсот долярів, котрі п. Михаїл Турко отримав яко посмертну запомогу по Афтані Панько з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.
Priceburg, Pa. Sept. 9, 1907
Мих. Турок.
Сьвідки:
Стеф. Сисак,
Онуф. Фалат.
в Америці. Віддїл 19.
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці. Від. 19.
Ю. Фалат, предс.
Ст. Сисак, секр.

Ч. 338. КВІТ $466.67
на чотириста шістьдесять шість дол., котрі John Matta за Ґвардіян отримав яко посмертну запомогу по Ал. Федорчак з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.
So. Sharon, Pa. Sept. 25. 1907.
John Matta.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

Джерзи Сиіті, Н. Дж. Руский Молодечий Клюб, від. 70.
подає до відомости усіх Русинів, що в місяци септембри і октобрі буде приймати ся нових членів без вступного.
Т. Пацала, секр.

Клівленд, О. Бр. сьв. П. і П. від. 102.
подає до відомости, що усї хорі члени брацтва від тепер мають зголошувати ся у брацких лікарів або у Мих. Чебіна, якого обовязком є сейчас післати до хорого лікаря. Без сього не дістане ніхто підмоги.
M. Czebin,
795 Starkweather Ave., S. W.
Cleveland, O.

Ню Йорк, Н. Й. Тов. „Зоря“ від. повідомляє сею дорогою всїх членів, що річний мітинґ відбуде ся в понеділок дня 7-ого Октобра с. р. о 8 год. вечір. Члени залягаючі з вкладками будуть лишені права голосу.
За Виділ
А. Корпан, прс.

Нюарк, Н. Дж. бр. сьв. Ів. Хр. від. 76.
подає до загальної відомости, що мітинґи відбувають ся в кожду середу по 15-ім в гали Адама, 55 Passaic Ave. Хто не явить ся на трох мітинґах буде вичеркнений. В місяцю октобрі приймає ся нових членів за половину вступного.
І. Добуш, предс.,
Н. Явчак, кас.,
Гр. Ґінда, секр.

Ойл Сіти, Па. бр. Успенія Пр. Бог., від. 139.
подає до загальної відомости, що квартальний мітинґ відбуде ся дня 13. октобра с. р. На сей мітинґ безусловно мусить кождий явити ся та вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім случаю зістане вичеркнений.
І. Романчак, секр.

Ню Йорк, Н. Й. Руске Тов. Тисьменица, від. 144.
подає до загальної відомости, що місячний мітинґ відбуде ся дня 5-го октобра, в суботу вечер, о год. 8, під ч. 134 E. 7 St., в Tompkins Square Hall, на який безусловно кождий член мусить ся явити, позаяк на сїм мітинґу мають полагодити ся дуже важні справи.
Дм. Підлуский, предс.,
Ст. Радомский, за кас.,
Мих. Угорчак, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в "Свободі" по цінї одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

БАЛЬ! БАЛЬ!

Читальня „Просьвіти“ в Філядельфії, Па. устроює Баль получений з концертом, в суботу, 12-го октобра 1907 р. в Польскій Гали, під числом 209—15 Fairmont Ave. Вступ для мущин 15 цит., для женщин 10 цит. Початок танців точно о 7-ій годині вечером; о 9-ій зачнесь концерт, по концерті опять танці і забава.

На сей баль запрашає сердечно всїх Русинів і Русинок, мешкаючих в Філядельфії як і в околици.

Комітет.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює тов. „Запорожска Січ“ в Ню Йорку дня 12-го октобра в Liberty Hall, 255—263 E. Houston St. Початок о год. 8-ій веч. Вступ 25 цнт. від особи. За знамениту забаву ручить
40-41 Комітет.

ДЕ Є

Буковинці з Вашківців: Михайло Князкий Ілії, Осатюк Ів., Василь Лютик і решта з горішного і долїшного кута? Пишіть на адрес: Николай Гарас, 184 Hudson St., New York, N. Y.
39-40

ПОТРІБНО

до Ґросерні і Бучерні хлопця 16—18 літ, котрий уміє добре рахувати, писати і розуміє троха по анґлійски. Мусить бути Русином. Голоситись устно до редакції „Свободи“.

ПОШУКУЄ СЯ

старшої особи, котра розуміла-бися добре на вареню і провадженю домашного господарства. Зголошувати ся впрост з поданем условий до Rev. Leo Lewicki, Shenandoah, Pa.
39-41

Шукаю

Івана Бойчука з Слободи-Баранчи, Буковина 8 літ в Канаді, 3 роки був в Бритиш Колюмбії однак від 5 літ пропав без слїду. Недавно мали его бачити в Форт Віліям у Стефана Танса. Шукає его жінка з дїтьми яка лишила ся без средств до житя. Хтоб отже що небудь про него довідав ся нехай подасть се на адресу:
Adressny Stol
38-40 Montreal, Canada.

ПОШУКУЮ ТОВАРИШКИ

житя. Кавалер, 22-літний, родом з Галичини, пов. Перемиского. Роботу маю сталу, 2 дол. денно. Готівки 900 дол. Дівчина від 15 до 22 літ. Грошей не жадаю лиш чесної дївчини. Прошу зголошуватись з залученєм фотоґрафії на адрес:
Wasyl Pawlyk.
1025 W. Fayette St., Syracuse, N. Y.

ПОШУКУЮ ТОВАРИШКИ

житя. Єсьм кавалер в віцї 22 літ, маю маєтку 1200 дол. готівки і єсьм майнером. Пошукую дівчини у віці від 16 до 20 літ. Мусить знати по анґлійски. Прошу залучити свою фотоґрафію на адрес:
Mike Dywis,
P. O. Coleman, Alta., Can.

Допись.

Скрентон, Па.

Пару днів перед тим дісталисьмо радісну вість, що наш Архиерей ласкаво посітить нашу околицю і своїми словами утвердить своїх дітей в нашій греко-кат. вірі, збудить любов—дюбов оден-друга. Наша околиця була тою найнещасливійшою, котру вороги наші найсильнїйше облипли і найсильнїйше намагались роздробити нас думаючи, що коли ми будем знаходитись в малих гуртках, ск рійше та лекше мож буде положити нам кінець. Но Всевишний післав нам нашого Архипастиря і Він уже першим своїм виступом туть всї надії і всї змаганя ворогів наших нараз і на все розбив. Що більше і їх самих до серйознїйшого думаня навернув. Они побачили, що час ловленя в мутній воді минув. Вони тепер ціпкають і цьвірінькають так, як птички, коли їм з голоду приходить гинути. Визивають лають і проклинають нас, у своїй безсильній злости, одним словом они побачили, що прийде ся їм розлетїти як клоновому листю.

Саме прибуте Архиерея подаемо як слїдує.

Дня 14 с. м. прибули Преосвященний Епископ Сотер в супроводї оо Яцковича, Медвецкого і Новака з Hazelton до Wilkes-Baare а звідти, де прилучились оо. Каміньский і Чопей удались до Scranton, де прибули о 8 год. вечером. На двірци очікували прибутя Преосвященого три Братства з музикою зі Скрентон, а іменно: св. Івана Крестителя, св. Ілії і Пр. Діви Марії, зі своїми хоругвами, та множеством народу. Преосвященний в супроводї оо. духовних, малих дївчаток-школярок, прибраних на біло під проводом учителя п. Петра Кирилюка, Братств та невчисленної маси так руского як і англійского народу прибули до церкви св. Івана Крестителя — переїхавши головними улицями міста, на котрих під той час здержано всякий рух. Невчисленна маса народу, як місцеві англїйскі газети обчисляють на 35 — 40 тисяч так з улиці як і з вікон приглядалась тому триумфальному походови нещастних вигнанців на чужій-вільній земли. В деврох церкви повитав Іх коротками однак щирими та зглубини серця пливучими словами о. Яцкович і вручив Ім ключі церкви. Туть віддравили Преосвященний колебень при участи висше згаданих отців, почім вступили на казальницю. Церков, котра була битком наповнена народом, залягла нечуваною тишиною. Кождий з бючим серцем, зі слезами в очах споглядав на свого першого Владику, на свого отца церкви, на свого Апостола. Кілька слів повитаня і подяки за щире приняте, виповідженних Преосвященим, прикули нарід до Іх особи. Заповіджено порядок Богослуженя на другий день, почім удались Преосвященний до дому парохіяльного.

В неділю від самого ранку почало товпитись коло церкви множество народа, очікуючи нетерпеливо появи Преосвященного. О год. 11 явилась в домі парохіяльнім асиста, котру творили священики та в супроводі еї, Братств і малих дївчаток удались Преосвященний до церкви. Розпочалась Архиерейска служба Божа. Асистовали оо Обушкевич, Яцкович, Осовчик, Вендас і Чопей. При кінци Служби Божої мали Преосвященний проповідь, котрої змістом було придержуване ся нашої св. віри і греческого обряда, висказуючи злі наслідки роздорів, заблисли в Іх очах слези — нарід весь заворушив ся — з очей кождого лились слези та чути було голосне ридане.

Нема на сім сьвіті тако пера, котроб хоч в части було годне описати ту величезну силу, те чувство ту любов до свого народу, котрі знаходили ся в словах Преосвященого, котрі поривали за собою кождого чоловіка та привязували до Іх Преосвященьства. Тота неділя була днем нашої духової побіди над нашими ворогами. Що днини тепер повертають зблудивші з правдивої дороги.

Церковне торжество закінчилось відсьпіванем, многолїтства почім Преосьвященний опустили церков і удались до порохіяльного дому, де приймали многі депутації з доколичних парафій. Вічливість Владики, приступність, рівнож вітцївскі ради, робили на кождім делеґатї миле враждне, котрого певно ніхто до смерти не забуде. Кождий, говорячи пару слів з Преосьвященим, прощав Іх зі слезами в очах а відійшовши покріпленим на души, ніс молитву дяки перед престіл Всевишного за післане нам правдивого свого Апостола.

Около 8 год. відбули Преосвященний нараду зі священьством над справами церковними.

В понеділок рано відправили Преосьвященний Службу Божу. Того дня зложив Ім візиту Єпископ Гобан почім разом оба Єпископи з О. Яцковичем обходили всї католицькі інституциї в Скентон. По полудни звідали Преосвященний парохію та церков на Тейльор, де нарід приняв їх рівнож овацийно та з великим одушевленем.

Ві второк відїхали Преосьвященний в супроводї от. Яцковича до Кінґстон. Торжество принятя там не будемо описувати, маючи надію, що тамошні парохіяни подадуть его до загальної відомости.

Наконець скажем, що нарід наш споглядає на свого Владику, як на свого Спасителя, котрого Всевідучий змилосердившись над бідним та нещастним народом післав йому.

Очевидець.

ДОБРА НАГОДА

трафляє ся для руских і польских фамілій. Жени, дївчата і хлопці мають першеньство.
Hanover Cordage Co.
39 Hanover, Pa.

ХТО ХОЧЕ КУПИТИ

реальність в Ганчові, повіт Горлиці? Будинки нові, 31½ морґів поля доброго з привілейом обшару двірского. Прошу голоситись на адресу:
Orestyj Fecica,
North 97 6 St Brooklyn, N. Y.
39-40

Всячина.

— Морский великан. Дня 14. с. м. пьичалив до нюйорскої пристані новий „Kron-prinzessin Cecilie", який належить до північнонімецького Льойда. Віддалене з Шесбурґа до нового Йорку переплив сей великан протягом 5 днів, 22 години і 45 мінут. Пароплав є 700 стіп довгий, 72 стопи широкий. Парові машини посідають силу 50 тисяч коний. Залога складає ся з 24 офіцирів і 679 моряків.

Австрия —краем голоду. Анґлійске міністерство торговлі видало в р. 1905 порівнуючу табельку о відносинах платнї і заптребуваня житевого робітників ріжних країв. З тої табельки оказує ся, що робітник в Австриї стоїть найгірше між пролетарами всіх країв. Австрия є краем найнизшої платнї а найвисших цїн средств живности, як се виказує слїдуюча табеля:

Тижневий зарібок американьского робітника: 46·38 кор. розхід на поживу 17·66 кор. позістає 28·72кор. анґлійського 33 72 кор. на поживу 15.64 позістае 23·20 кор. французького 25·45 кор. на поживу 11·48 кор. позістае 13 97 кор. бельґійського 22·41 кор. на поживу 10·84 кор. позістае 11·57 кор. швайцарського 21·68 кор. на поживу 12·— позістае 9·69 кор. австрийського 11 90 кор, на поживу 7 32 кор.позістае 4·50 кор.

Скільки панам в Росиї требаб відобрати земді, щоб можна було нею тадїлити малоземельних хліборобів? Міністер Схотипін сказав недавно, що примусового відчуження зробити не можна, бо від цього буде кривда для 130.000 поміщиків. Забув однак, що з сих 130.000 поміщиків є 73.000 таких, що мають не більще як по 100 десятин, яких й не конче зачіпати, бо всї вони мають разом лиш 2 міл. десятин а решта 57 тис. панів держать всю дальшу землю 64 міл. десятин. Але то ще не все. Серед тих 57 тисяч є 45 тисяч таких поміщиків, що кождий з них мае не більше одної тисячі десятин. а всї разом мають 16 міл. дес; остает ся проте лише 12 тис. панів та 3 тис. купців, що держать в своїх руках 48 міл. десятин. Кривда отже, як бачимо, дуже велика; лише чия?

В Ванкувер, Б. Кол. Канада, мала місце антіяпанська демонстрація, яка згодом перейшла в лїнковитий, на лад російський зорґанізований погром. Причиною до сего стало прибуте на однім пароході 500 японських виселенців. Коли в місті розійшла ся чутка про прибуте пароходу з японцями великанські товпи народу кинули ся до порту та приняли висїдаючих японців градом каміня. 7 японців скинено в воду. Вечером конзуль японський став предметом демонстрації. Ряд японський повідомлений про події телеґрафічно зажадав від міста Ванк. $25.000 відшкодованя однак президент міста відповів, що сю справу полагодить канадийський уряд. Уряд канадийський цілу вину звалює на американьску аґітацию — однак є готовий заплатити відшкодоване і остро покарати усїх винних.—

Власть темноти. В селї Сосоево в могилївській ґубернії жив ворожбит Михайло Тихонов Кольчевський, якому темний нарід дав ся туманити. Дня 29 м. м. Лольчевський, розповів в селї, що приснив ся йому дивний сон, а іменно, що вся біда і нещастя, які спадають на край, є справою антихриста, котрого треба убити. Антихрист сидить в дволїтнім синку мужика Ґробачевського. Батько і мати дитини, повідомлені про антипка в тїлї їх дитини, для „загального добра" віддали хлопця ворожбитови, нехай з ним робить, що хоче. Ворожбит спитав, в котрім місци прийшла дитина на сьвіт, положив її в тім місци на землю і почав толочити ногами і бити молотом в голову. За чверть години хлопчик не жив, а треба подати, що був се хлопець здоровий і гарний. Діяло ся се о півночи. На дворі стояла товпа селян і ждала на прикази ворожбита. Ворожбит казав порубати трупа на вісїм частий, завинути в полотно і привязати до кінського хвоста. Де кінь сам задержить ся, там поховають „антихриста". На кони їхав Кольчевський і звідси оповістив селянам, що слїдуючої ночи покаже їм чудо на даху свого дому. В селї вже не спали тої ночи, а цїлий день з нетерпеливостию всї ждали чуда. О півночи всї обступили хату ворожбита, але чуда не було. Тодї селяни виважили двері і вбудили ворожбита, який по непереспаній ночи як найсмачнїйше спав. Ворожбит оправдував ся, що помилив ся і тим довів селян до скажености. Розярена товпа кинула ся на Кольчевського і була би його убила на місци, але саме тодї переїздила жандармська патруля і видерла його напів живого з рук селян. Кольчевського, розуміє ся, увязнено, а з ним також 32 селян, які були сьвідками убийства дитини. Між увязненими є 102 лїтний старець, що помагав розривати тїло дитини.

Витрівалий піхотинець. З Льондону доносять, що оногді прибув там Антін Гонолїян, родом з Австриї, який від шість лїт подорожує пішки довкола землї. Гонолїян вибрав ся дня 12 вересня 1900 р. з Відня на схід і перейшов пішки Азию і Америку, зробивши 45.664 кільометрів. Разом з ним вибрала ся його жінка і донька, але жінка по дорозї померла, а Гонолїян подорожував дальше лише з донькою. В дорозї натерпіли ся вони немало. В степах північно-американських доскулював їм найбільше брак води; раз через чотири дни не мали води. Нераз знова цїлими ночами мусїли стеречи ся перед їдовитими змиями розпаливши довкола себе ватру. З Лондону піде Гонолїян пішки до мети своєї подорожи — до Відня.

Князь Чорногори, Микита їхав недавно зелїзницею з Венеції до Анкони в Італії. Князь сидїв в двірскій сальонівцї, а єго численна дружина в инших ваґонах I і II кляси. Коли кондуктор зажадав від чорногорских двораків білєтів їзди, они відповіли, що їх білєти мае при собі князь. Кондуктор рад-не рад пішов до князя, але він не лише не мав білєтів своєї дружини, але і сам їхав без білєту. На найблизшій стациї кондуктор, по думцї приписів доніс про се начальникови стациї; начальник стациї був в клопотї і зателєґрафував до дирекциї, дирекція віднесла ся в тїй справі до міністерства зелїзниць, а міністерство до надворної канцелярії. Звідтам відповіли, щоби предложено рахунок коштів подорожи князя Микити, а єго тесть король Італійский Імануїл заплатить. Така процедура лучає ся нераз при подорожах чорногорского князя по Італії. Кождим разом тесть мусить платити за їзду свого звтя, та вирівнувати инші рахунки, неполагоджені кн. Микитом в Італії. В Австриї їздить кн. Микита зелїзницями також даром яко гість нашого монарха, а у Відни, єсли він мешкає в готели, то вже не предкладають єму рахунку за готель, але відсилають прямо до двірскої канцелярії.

Дентисти перед 2.300 лїтами. В одній італь. лїкарск. часописи проф. Ґаллї займає ся оказами дентистики, які заховались в римських розкопках з найдавнїйших часів. Чашка, яку проф. Ґаллї подає в ілюстрациї, знаходить ся в музею „Papa Diulo" за брамою del Popolo в Римі. Знайдено її в розкопках міста Фалєрі, яке нинї називає ся Чівіта Кастеллянa, в етруськім гробі. Що до часу, з якого походить згадана чашка, удало ся означити з етруських начинь, мальованих Греками в фабриках Етруриї. Місто Фалєрі належало до великого союза етруських міст, який тягнув ся аж до Риму. Розкопи з Фалєрі знаходять ся нинї в згаданім музею. На чашцї видко роботу етруського дентиста, який пльомбував зуби золотом. Два зуби є покриті золотою бляшкою, два инші заступлено зубами з золота, які причіплено до бляшки перших двох зубів. Правдоподібно Етруски знали також т. зв. мастикс до виповнюваня діравих зубів. Найлїпшим доказом як трівкою була їх робота є та обставина, що пльомба в зубах чашки, яка походить з четвертого столїтя перед Христом, держить ся і пристає добре. Подібну чашку знайдено в місцевости Конка коло Анціо. Так отже нинї так захвалюваний американський спосіб пльомбованя зубів золотом знали вже перед 2.300 лїтами перед Христом.

I160

РОЗКЛАД ЇЗДИ ШИФІВ.

Відход, в Ню Йорку.		День.	Корабель називає ся.	Їде до порту.	Коштує через воду.
Oct.	1	Вівтор.	Kaiser Wilhelm II.	Bremen	$33.00
„	2	Середа	Arkonia	Rotterdam	20.00
„	3	Четв.	Friedrich der Grosse	Bremen	21.00
„	5	Субота	Kroonland	Antwerpen	33.00
„	8	Вівтор.	Kronprinz Wilhelm	Bremen	21.00
„	9	Середа	Petersburg	Rotterdam	20.00
„	10	Четв.	Goeben	Bremen	21.00
„	12	Субота	Zeeland	Antwerpen	33.00
„	15	Вівтор.	Kronprincessin Cecilie	Bremen	33.00
„	16	Середа	Postdam	Rotterdam	33.00
„	17	Четв.	Korea	Rotterdam	20.00
„	17	Четв.	Main	Bremen	21.00
„	19	Субота	Finland	Antwerpen	33.00
„	22	Вівтор.	Kaiser Wilhelm der Grosse	Bremen	33.00
„	23	Середа	Smolensk	Rotterdam	20.00
„	24	Четв.	Barbarossa	Bremen	21.00
„	26	Субота	Vaterlad	Antwerpen	33.00
„	29	Вівтор.	Kaiser Wilhelm II.	Bremen	33.00
„	30	Середа	Estonia	Rotterdam	20.00
„	31	Четв.	Grosser Kurfuerst	Bremen	21.00

Прошу собі запамяти, що ціни майже кождого тиждня міняють ся, себто можуть бути дешевші або дорожші.

Хто іде до краю, а хоче щоби ми ему показали праву дорогу і завели его аж до ліжка на шифі нехай удае ся до „Свободи" під таким адресом:

R. Publishing & Exchange Co.
184 Hudson St., New York, N. Y.

Хто хоче спровадити з краю брата, сестру або кого знакомого, нехай пришле нам належитість:

За колію з Кракова до води	$5.00.
За шифкарту через воду	$31.50.
Разом	$36.50.

Поспішний шиф коштує $7.00 дорожше.

Се е ціна найліпших шифів поспішних, що ідуть 7 день через воду. Дальше треба нам подати:

1) Імя і назвиско їдучого і докладний его адрес.
2) Кілько літ має, як також докладний адрес купуючого.

Діти від 1 — 12 років платять половину шифкарти Діти меньше року $5.00 з краю, а $2.00 до краю.